

tenni mindazt, ami az oda zarándoklókat segíti abban, hogy felidézzék az emlékhely nevezetes szülőitnek, lakójának korát. Kár, hogy ezt még az olyan helyeken sem végezték el mindenütt, kellő hozzáértéssel, odaadással, ahol már emléksobát is rendeztek be a helység nagyfiának. (Ezt tapasztaltam néhány esztendővel ezelőtt *Berzsenyi* szülőfalujá-

ban, Egyházashetyén is, ahol egyébként példamutatóan ápolják a költő kultuszát.) Néhány hitelesen korabeli, évszámmal datált használati tárgyat bizonyára minden emlékhelyen fel lehet kutatni, s ezeket tulajdonosaik minden bizonnyal szívesen át is engedik a fent vázolt célra.

M. P.

A Badacsonytomaji Krónikából

A televízióban bemutatott „Vacsora a hadiszálláson” c. drámában a táborno-
kok egyike jövőendő sorsukat latolgatva ezeket mondta: „Pöltenberget három gyermeke várja.”

Sajnos hiába!

A három árva sorsa iránt megnyilvánuló érdeklődés késztet arra, hogy nemzeti gyásznapunk 125. évfordulóján közreadjam Községi Krónikánk rájuk vonatkozó, hiteles adatait, amelyeket az utolsó sarj rokona: *Udvardy Károly* segítségével a helytörténeti szakkörömmel gyűjtöttünk össze.

Pöltenberg Ernő édesapja Bécsben az udvar császári ügyésze volt. Ot gyermeke közül Amália férjhez ment *Fackh József*hez, a későbbi 48-as táborno-
khoz, ki-
nek édesanyja (*Cseh Erzsébet*) magyar volt és gyermekeit magyar nevelésben részesítette. Négy fia részt vett a szabadságharcunkban. *Ferenc* és *Artur* 48-as honvéd főhadnagyok, *Oszkár* és *Gedő* 48-as honvéd kapitányként harcoltak.

Fackh Gedő, akinek kisebb birtoka volt Botfán, feleségül vette Pöltenberg Ernő vértanú táborno-
k *Ilona* leányát. A múlt század közepén, amikor a badacsonyi bor híres és keresett lett, a gazdák megtalálták számításukat, kezdett

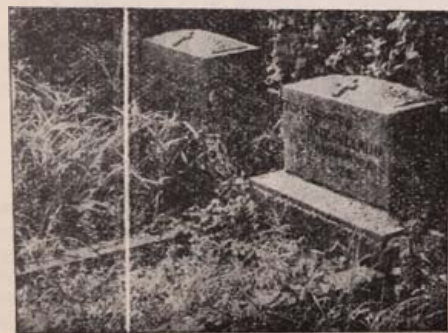
benépesülni a hegyünk. *Fackh Gedő* eladta botfai birtokát és 1871-ben Badacsonyban vett kb. 5 kh. földet, s azt szőlővel betelepítette. Az idősebbek ma is megbecsüléssel szólnak róluk, mint humánus emberekről és jó szőlősgazdákról.

Badacsonytomaji temetőnkben járva mindig a nosok családjának kijáro kegyelettel néztük a vaskerítéssel körülvett egyforma, rendezett sírokat. Kőbevesett felirataikról tudtuk, hogy a benne nyugvók vérségi kapcsolataon vannak a nos vértanú táborno-
kkal. Kutatásainkkal sikerült pontosan megállapítani, hogy Pöltenberg Ernő leánya, testvere és három unokája nyugszik bennük.

A legidősebb fia: *Lipót* 8 éves volt édesapja kivégzésekor. 1841. október 2-án Tourstban (Galicia) született. Az osztrák kamarilla a szépen fejlődő ifjút a Bruck-i katonaiskolában helyezte el. Annak elvégzése után a fiatal hadnagy 1862. március 6-án a Krakkó-i díszszemlén főbelötte magát, harsányan kiáltva: „A hóhér császárnak nem szolgálók!”.

A középső, *Ilona*, 1843. augusztus 20-án a galíciai Moscisán született, ahol atyja a 4-es huszárezred kapitányaként szolgált. Férje, *Fackh Gedő* révén került Badacsonyba. Férjének atyja, *Fackh József* szintén 1848-as honvéd táborno-
k, anyja: *Pöltenberg Amália* pedig az aradi vértanú nővere volt. *Fackh Gedő*né, született Pöltenberg *Ilona* 1922. január 22-én halt meg Badacsonyban.

A legkisebb fiú *Gedő*, szintén Moscisán született 1846. január 9-én. Erdőfőtanácsosként Budapesten halt meg 1889. január 19-én. Édesanyja, a vértanú özvegye mellé temették a vizivárosi honvédtemetőbe, majd annak megszűnésekor a németvölgyi temetőbe kerültek, onnan pedig a Kerepesi temető 48-as hóseinek parcellájába.

A badacsonytomaji temetőben nyugszik még *Pöltenberg Wilhelmina* (1816—1886), ki a vértanú tábornok édestestvére és a három kiskorú árva egyik kijelölt gyámja volt.

Pöltenberg Ernő özvegye, *Kakowska Paula* (1822—1874) és *Wilhelmina* nővére 1864 után költöztek hazánkba. Az 1863-ban kitört lengyel felkelés sebesültjei az akkor ausztriai Galiciába menekültek. Az aradi vértanú özvegye Lemberg-i emeletes házában kórházat rendezett be és ott ápolták a sebesülteket. Az osztrák hatóság kezdetben el-

néző volt, de később cári nyomásra eljárást indított az özvegy és sógornője ellen. A sok zaklatás miatt leánya kérésére náluk telepedtek le.

Rajtuk kívül még Pöltenberg Ilona három gyermeke, az aradi vértanú unokái: *Fackh Ernesztina* (1869—1886), *Fackh Elemér* (1875—1941), *Bothmer Jenőné*, szül.: *Fackh Johanna* (1871—1958) nyugszik a badacsonytomaji sírkertben. Velük kihalt a badacsonyi Pöltenberg-Fackh család.

Nagy Miklós

Villamosenergiaipari Találkozók városismereti versenyei

1974 júniusában tartották meg Debrecenben a 24. Villamosenergiaipari Találkozót a Tiszántúli Áramszolgáltató Vállalat rendezésében, ahol a magyar villamosenergiaipar dolgozói gyűltek össze hagyományos éves találkozójukra. Ennek a szép, s ma már méreteiben is imponáns találkozóznak ötlete 1951-ben született meg Egerben. Akkor nyert ugyanis élüzem címet az Egri ÁVESZ Üzletigazgatóság, s az egri dolgozók a kitüntetés feletti örömeiket az iparág többi dolgozójával is meg akarták osztani: találkozót, természetjáró versenyt rendeztek.

A találkozók műszaki, kulturális, szórakoztató témákkal, kiállításokkal bővültek. Az 1973. és 1974. évi találkozók közel másfélezer résztvevője izlése szerint válogathatott a programokban. (A debreceni találkozó bélyeckiállításán külön *csemege* volt *Kiss Antal* technikus képeslap gyűjteményének egy kiállított része, amely múlt századbeli debreceni képeslanokból állt.)

A találkozók magja továbbra is az említett természetjáró verseny. A 20., szintén Egerben megtartott találkozón a természetjáró verseny mellett azonban már *városismereti* versenyt is rendeztek. A lelkes iparági csapatok azóta Gyulán, Kazincbarcikán, Gyöngyösön és most Debrecenben is versenyeztek városismeretből, honismeretből. 1972-ben Kazincbarcika város Tanácsa értékes vándordíjat is alapított a városismereti verseny első helyezettje számára.

A csapatoknak kellő idő — általában 2-3 hónap — áll rendelkezésre, hogy a város történelmét, helyi nevezetességeit, műemlékeit, iparát stb. a versenykiírásban megadott, könnyen beszerezhető és elérhető szakirodalomból (utikönyvek stb.) még otthonukban megismerhessék, megtanulhassák. A rendezőség arról is gondoskodik, hogy adott esetben a helyi kiadású helytörténeti műveket — amelvek nem jutnak el minden könyvesboltba — a csapatok számára beszeresse és időben eljuttassa hozzájuk. Így volt ez Gyöngyösön és Debrecenben is.

A verseny általában 2-3 órás időtartamú. Ennek során kell a városban megadott pontokat (műemlékeket, történelmi, munkásmozgalmi vonatkozású épületeket, emlékműveket) felkeresni, majd a helyszínen szerzett ismeretekkel megerősödve könynyebb-nehezebb, néha játékos kérdésekre válaszolni az ún. „totó-lap” kitöltésével.

A városismereti verseny kiváló lehetőség helytörténeti ismeretünk gvarapítására. Nemcsak az ország különböző vidékéről összesereglett versenyzők (50—60 csapat) tanulnak sokan egy-egy addig nem ismert városról, de maguk a versenyt rendezők, a versenyfeladatokat összeállító hazaiak is alaposan megismerik városukat, amit addig talán csak felületesen ismertek.

A lelkes egriek (*Díviaczký György, Pozder György*) 1964—1973 között a Villamosenergiaipari Találkozóktól függetlenül is tíz alkalommal rendeztek városismereti versenyt Egerben. Az egyik egri sportkör volt a házigazda, s mindegyik versenynek igen nagy sikere volt.

Érdekes lenne hasonló városismereti versenyt rendezni más alkalommal is és minél több helyen. A honismeret művelésének ezt a játékos formáját csak ajánlani tudom mindenkinek, aki kedvet érez hozzá.

Pozder Miklós